

Aan:	Belangstellenden
Van:	Willibrord Huisman, onderwijsadviseur, afdeling Onderwijsondersteuning www.willibrordhuisman.nl & www.ru.nl/oo/willibrordhuisman w.huisman@oo.ru.nl 06-53689992
Ter:	Info, gebruik, verbetering, reactie, verspreiding
Datum:	7 februari 2017
Versie:	1

Peer review, waarom zou je? Wat, hoe, wie?

Over peer review als werkvorm in academisch onderwijs

Samenvatting van een onderwijslunchpresentatie, FFTR, 7 februari 2017

Wat dit is

Dit document is een losjes uitgeschreven versie van een interactieve presentatie bij een onderwijslunch van de Faculteit der Filosofie, Theologie en Religiewetenschappen van de Radboud Universiteit. Het bevat links naar dia's uit de gebruikte Powerpointpresentatie en naar oudere verhandelingen van mijn hand over dit onderwerp.

Waarom peerreviews we?

Om flink verschillende redenen laten docenten hun studenten elkaars werk reviewen. Vaak begint men met *verhoopte vermindering van docentbelasting* als reden voor invoering en komt men gaandeweg verder.

- de peers doen het werk, wat leidt tot minder docentbelasting
- peers geven vooral de eenvoudiger feedback, de docent geeft feedback op hoger niveau
- studenten verwerven een kritische houding, ook tegenover hun eigen werk
- studenten leren sociaal correct feedback te geven
- peer review is kenmerkend voor het latere beroep

Welke peer review wordt hier besproken?

Er zijn veel vormen van peer review in onderwijs. Maar hier beperken we ons.

- De review betreft *producten* van medestudenten, niet hun gedrag.
- De review is uitsluitend *educatief*, dus:
 - geen onderlinge ('meetellende') beoordeling;
 - geen beoordeling door de docent;
 - geen cijfers.

Algemeen advies: maak scherp en duidelijk onderscheid tussen enerzijds de 'educatieve' leerfase, waarin de student zich oriënteert, leert, uitprobeert, fouten maakt, samenwerkt, kunst afkijkt, feedback vraagt, zichzelf toetst – dus zonder beoordeling; en anderzijds de 'summatieve' beoordelingsfase waarin de student onder gecontroleerde omstandigheden (in een tentamen) laat zien wat hij kan, hetgeen vaak in een cijfer wordt uitgedrukt met civiele consequenties tot gevolg.

Wat *doen* studenten?

Vaak betreft peer review alleen de oppervlakkige laag van het reviewen zelf:

- krijgen
- verwerken
- geven
- vragen

In het naïeve geval zien de studenten alleen het feedback *krijgen* als nuttig en zullen ze daarom ook blijven vragen om feedback van de docent. In een goed opgezette peer review leren studenten evenwel meer van het *geven* van feedback en van het gericht *vragen* om feedback.

Maar studenten leren ook te leren, door stil te staan bij wat ze doen ('reflecteren'):

- het meegemaakte reviewproces beschouwen/bespreken/beschrijven
- hun eigen doorgemaakte leerproces beschouwen/bespreken/beschrijven.

Algemeen advies: beschrijf onderwijs zo veel mogelijk in termen van activiteiten die *de studenten doen*. De zinnen hebben dan de student of 'je' als onderwerp en een actief werkwoord als gezegde. Vermijd 'moeten'.

Hoe werkt peer review?

Doorgaans werken studenten in cycli, vaak cycli van twee weken. Per cyclus doen ze:

- schrijf een conceptwerkstuk
- lees het conceptwerkstuk van twee anderen
- geef hun feedback op hun werk
- krijg feedback van twee (nog) anderen op je eigen concept
- verwerk dat en maak je eindversie.

Een interessante uitbreiding is:

- voeg aan je eindversie een beschouwing toe op de feedback die je gegeven hebt en op de feedback die je ontvangen hebt.

En een andere:

- schrijf na ontvangst van de feedback op je concept direct een repliek op die feedback.

Deze constructies en nog enkele andere (waaronder een voor individuele peer review gecombineerd met groepswork) zijn geschematiseerd en beschreven in <http://www.willibrordhuisman.nl/onderwijsadvies/47> en <http://www.willibrordhuisman.nl/onderwijsadvies/48> (beide licht verouderd, 2009).

Wat doet de docent?

Een algemeen advies luidt: beoordeel niet in de leerfase. Dus: laat de feedbackcycli aan de studenten over en vraag na bijvoorbeeld drie cycli een onder gecontroleerde omstandigheden geschreven individueel product dat je beoordeelt met een cijfer met consequenties.

In de leerfase *begeleidt* de docent. Indien de peer review zich in forums afspeelt, kan de docent meekijken en indien nodig interveniëren, bij voorkeur in algemene termen en niet gericht op één student. Bovendien kan de docent bijvoorbeeld alle berichten die "DOCENT:" in de onderwerpsregel hebben binnen drie dagen bekijken. Om het proces in de gaten te houden kan de docent kijken naar bovengenoemde replieken en waar nodig dieper graven.

Ook kan de docent in de forums zeer terughoudend zijn en in werkcolleges juist onderwerpen en feedbackgedrag uit de forums lichten en door de studenten laten bespreken (en dat gesprek dan weer leiden).

Waarom online, waarom face-to-face?

Er zijn nogal wat aspecten die meespelen bij de mediumkeuze. Ik noem er een paar:

- in een forum werken de studenten schriftelijk en hebben ze ruime bedenktijd \leftrightarrow rond een tafeltje kunnen ze sneller en beter elkaars ideeën aftasten
- In Blackboard valt de logistiek goed te regelen \leftrightarrow maar niet voor docenten die niet zo digivaardig zijn (*maar die kunnen Joyce om hulp vragen want die is dat wel*)
- Studenten kunnen online makkelijk en nuttig bij elkaar de kunst afkijken \leftrightarrow ze leren zo niet zelfstandig en origineel te werken
- De docent kan in forums goed zien wat er gebeurt \leftrightarrow de docent heeft een positieve invloed op het sociale klimaat in een bijeenkomst.

Algemeen advies: beschouw en presenteer het educatieve traject als iets dat van de studenten 'is'. Richt bijvoorbeeld wel een forumomgeving in, of een zaal met tafeltjes, maar presenteer die als *hun* werkplek. Ga niet preciseren wie op wiens werk feedback geeft, maar laat dat aan hen zelf over (en zeg dat). Evalueer wel, maar controleer niet – tenzij bijvoorbeeld indien een student klaagt over de individuele eindopdracht; wat heeft die student dan in de forums gedaan?

Hoe krijg je dit op niveau?

Als je dit *niet* goed overweegt en realiseert, zul je zien dat peer review bij eerstejaars helemaal misloopt en bij researchmasterstudenten toch vanzelf werkt. In het eerste jaar hebben studenten structuur en begeleiding nodig terwijl die aan het eind van de studie nagenoeg achterwege moet blijven. Denk aan:

- heldere opdrachten
- open opdrachten, toenemend in complexiteit
- heldere criteria (ontwikkel een rubric)
- heldere spelregels
- een duidelijk rooster
- beschikbare tijd: vraag na wat de studenten wanneer nog meer te doen hebben.

Maar het belangrijkste is didactische consistentie

Uiteindelijk werkt onderwijs beter naarmate de leeractiviteiten van de studenten meer overeenkomen met de activiteiten die ze later in het beoogde werkveld hebben; en dat moeten ook de activiteiten zijn die getoetst worden. Dus:

- Zijn reviewvaardigheden opgenomen in de eindkwalificaties?
- Worden reviewvaardigheden expliciet beoordeeld?
- Worden reviewvaardigheden educatief getoetst en besproken?
- Is er onderwijs gericht op het ontwikkelen van reviewvaardigheden?
- ... en waarom zit dat waar in de opleiding?